

Ministeren

Udlændinge- og Integrationsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Udlændinge- og Integrationsudvalget har den 31. marts 2022 stillet følgende spørgsmål nr. 347 (alm. del) efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Samira Nawa (RV) til udlændinge- og integrationsministeren, som hermed besvares endeligt.

Spørgsmål nr. 347:

Vil ministeren redegøre for, hvilke forhold der generelt kan legitimere brugen af magtmidler, herunder f.eks. indsprøjtning af beroligende midler, i forbindelse med en tvangsmæssig udsendelse af en udlænding? Der henvises til videoen delt af Trampolinhuset på bl.a. Facebook den 29. marts 2022, hvor en iransk kvinde blev fjernet med tvang fra Center Avnstrup foran hendes mindreårige børn.

Svar:

Udlændinge- og Integrationsministeriet har til brug for besvarelsen indhentet bidrag fra Justitsministeriet, der har oplyst følgende:

”Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmål nr. 347 indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Såfremt Hjemrejsestyrelsen vurderer, at en udsendelse ikke kan gennemføres uden politiets deltagelse, fremsender styrelsen en anmodning om bistand til politiet.

Politiet bistår herefter Hjemrejsestyrelsen med de sikkerhedsmæssige og politioperative opgaver, der relaterer sig til frihedsberøvelse eller tvangsindgreb, og som anses for nødvendige i forbindelse med gennemførelsen af udsendelsen eller forberedelsen heraf. Politiets bistand sker altid under iagttagelse af dansk lovgivning, EU's udsendelsesdirektiv, internationale konventioner og retningslinjer, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

De overordnede principper for politiets magtanvendelse er reguleret i politilovens kapitel 4 (§§ 14-21), samt af straffelovens § 13 om nødværge og § 14 om nødret.

9. maj 2022

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sags nr. 2022 - 5303
Akt-id 1957347

Det følger således af politilovens § 15, at politiet blandt andet må anvende magt med henblik på at forebygge og afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed. Politiet har endvidere hjemmel til at anvende magt som led i bistand til andre myndigheder. Politilovens § 16 angiver grænserne for politiets magtanvendelse, idet det følger af bestemmelsen, at politiets magtanvendelse skal være nødvendig, forsvarlig og proportional, og at magt skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader.

Politiet kan med henblik på at gennemføre en tvangsmæssig udsendelse af en udlænding anvende den i situationen fornødne magt til at passivisere udlændingen. Magtanvendelsen skal altid være nødvendig, proportional og forsvarlig og skal foregå så skånsomt som muligt og på en sådan måde, at der tages hensyn til både udlændingen, omgivelserne og politiets muligheder for at gennemføre udsendelsen, jf. Rigspolitiets vejledning om ledsagede udsendelser med fly. En passiviseret udlænding skal endvidere altid være under konstant opsyn af de ledsagende politifolk.

Til brug for den nødvendige passivering under en ledsaget udsendelse kan politiet anvende godkendte plastikstrips og håndjern, samt softhjelm, ble og et af Rigspolitiet godkendt transportbælte.

Det er Hjemrejsestyrelsen, der beslutter, om der skal deltage en læge under en ledsaget udsendelse. Dette kan dog i relevante tilfælde ske i samarbejde med politiet, idet politiet har det sikkerhedsmæssige ansvar for udsendelsen af udlændingen. Det vil være lægens beslutning, om der skal gives medicin, og hvor meget der i så fald skal gives. Hjemrejsestyrelsen orienterer lægen om eventuel lægeordineret medicin med henblik på udlevering af dette ved behov under udsendelsen.

I de tilfælde, hvor der ikke deltager en læge i udsendelsen, vil Hjemrejsestyrelsen dog på egen hånd kunne administrere udlevering til udlændingen af på forhånd lægeordineret medicin til oral indtagelse.

De ledsagende polititjenestemænd skal i alle tilfælde notere, hvilken type medicin, der gives, hvor meget der er givet, og på hvilket tidspunkt det er givet, så det efterfølgende kan dokumenteres i politiets udsendelsesrapport.

Rigspolitiet skal understrege, at politiet i forbindelse med tvangsudsendelser aldrig anvender indsprøjtning af beroligende midler.

Videre kan det oplyses, at politiet generelt altid er opmærksomme

på, at der i særlig grad skal tages hensyn til mindreårige børn, der deltager i ledsagede udsendelser, og at Danmarks internationale forpligtelser i den forbindelse altid skal overholdes.”

Udlændinge- og Integrationsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet endvidere indhentet bidrag fra Sundhedsministeriet, der har oplyst følgende:

”Sundhedsministeriet kan generelt oplyse, at der ikke i sundhedslovgivningen findes særlige regler om anvendelse af magt i forbindelse med tvangsmæssig udsendelse af en udlænding. I det omfang der i forbindelse med en tvangsmæssig udsendelse opstår behov for sundhedsfaglig behandling, vil de almindelige betingelser for at iværksætte sundhedsfaglig behandling derfor skulle være opfyldt.

Sundhedsministeriet kan endvidere oplyse, at patientens selvbestemmelsesret er et grundlæggende princip i det danske sundhedsvæsen. Dette princip er fastslået i sundhedslovens § 15, hvoraf det fremgår, at ingen behandling må indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke, medmindre andet følger af lov eller af bestemmelser fastsat i henhold til lov.

Et samtykke til behandling skal være frivilligt. Et samtykke, der er givet under pres, tvang eller svig er ikke gyldigt.

En patient, der er fyldt 15 år, kan selv give informeret samtykke til behandling, men forældremyndighedens indehaver skal tillige have information og inddrages i den mindreåriges stillingtagen, jf. sundhedslovens § 17, stk. 1.

En forudsætning for, at en patient kan give informeret samtykke er, at patienten er i stand til selv at varetage sine interesser, dvs. at patienten skal være i stand til at forstå og vurdere sin konkrete sygdomssituation.

For patienter, der er fyldt 15 år, og som varigt mangler evnen til at give informeret samtykke til behandling (varigt inhabile patienter), er der i medfør af lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile (lovbekendtgørelse nr. 126 af 28. januar 2019), mulighed for – under en række nærmere angivne betingelser – at gennemføre en behandling med tvang.

De nærmere betingelser for tvangsbehandling er fastsat i lovens § 4. Det fremgår bl.a. heraf, at en læge eller tandlæge kan beslutte at tvangsbehandle en patient, som i ord eller handling modsætter sig en sundhedsfaglig behandling, jf. sundhedslovens § 5, som en værge, en nærmeste pårørende eller en fremtidsfuldmægtig har givet sam-

tykke til efter § 18, stk. 1, i sundhedsloven, eller som en anden sundhedsperson med faglig indsigt på området eller Styrelsen for Patient-sikkerhed har givet sin tilslutning til efter § 18, stk. 2 og 4, i sundhedsloven, hvis 1) en undladelse af at behandle patienten ud fra en sundhedsfaglig vurdering vil føre til væsentlig forringelse af patientens helbred eller sundhedstilstand, 2) behandlingen anses for nødvendig for at forhindre denne væsentlige forringelse og 3) det efter en helhedsvurdering fremstår som den bedste løsning for patienten at gennemføre behandlingen.

Det er herudover en betingelse, at patientens værge, nærmeste pårørende eller fremtidsfuldmægtig giver samtykke til, at behandlingen kan gennemføres ved tvang, eller at en anden læge eller tandlæge med faglig indsigt på området, som ikke tidligere har deltaget i eller skal deltage i behandlingen af den pågældende patient, giver sin tilslutning dertil, jf. lovens § 4, stk. 2.

Sundhedsministeriet kan i øvrigt henvise til de nærmere betingelser og principper for tvangsbehandling, jf. lovens §§ 4- 5.

Lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile finder anvendelse inden for sundhedsvæsenet eller andre steder, hvor der udføres sundhedsfaglig virksomhed af sundhedspersoner, jf. lovens § 2. Loven gælder ikke for patienter, der er omfattet af reglerne i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien (psykiatriloven).

Sundhedsministeriet kan i forlængelse heraf oplyse, at psykiatriloven alene giver hjemmel til anvendelse af tvang, herunder anvendelse af tvangsmedicinering, i forbindelse med indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk afdeling, jf. psykiatrilovens § 1, stk. 2. Det er således Sundhedsministeriets vurdering, at psykiatriloven ikke finder anvendelse i forbindelse med udsendelse af asylansøgere.”

Kaare Dybvad Bek

/

Louise Ersbøll Leimand